NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

S-sak 73/09

19.11.09 FA/LBU
Arkiv: 2009/12088

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Svinviks arboret – Avvikling av NTNUs aktivitet og avhending til Surnadal kommune

---

Tilråding:

1. NTNUs faglig aktivitet i Svinviks arboret avvikles. Kostnader i forbindelse med den faglige avviklingen dekkes av NTNU
2. Eiendommene gnr. 134 bnr. 2 og 3 i Surnadal kommune avhendes ved direkte salg til Surnadal kommune innenfor gjeldende instruks om avhending av statlig eiendom mv av 19.12. 1997 under forutsetning av at det ikke er annet statlig behov for eiendommen
3. Rektor får fullmakt til å sluttføre forhandlingene og inngå overføringsavtale med Surnadal kommune

---

Bakgrunn

Svinviks arboret i Surnadal kommune er en av NTNUs tre botaniske hager. NTNU har hatt ansvaret for den faglige driften av hagen og for drift og vedlikehold av bygningsmassen.

Eiendommen med bygningsmassen er en donasjon fra ”Anne og Halvor Svinviks legat”. Legatet tilbød i 1971 Det kgl. Norske Videnskapers Selskap, Museet å overta stedet som gave. Dette var i tråd med ekteparet Svinviks ønske om å få lagt sin eiendom inn under en institusjon og bevart den for ettertiden. I tillegg til bygninger omfattet eiendommen en omfattende samling trær, busker og planter.

Forvaltning av botaniske hager er svært ressurskrevende med store kostnader knyttet til drift av hageanlegg og publikumstilbud, vedlikehold av plantesamlinger og bygningsmasse. På bemanningssiden kreves gartnerfaglig- og pedagogisk kompetanse, kunnskap om markedsføring og reiseliv.

NTNU har i Vitenskapsmuseet sin strategiske plan for perioden 2003-2010 valgt av ressursmessige, faglige og geografiske hensyn å prioritere Ringve botaniske hage. Kunnskapsdepartementet har også i brev av 11.03. 2008 til NTNU henstilt om å prioritere bevaring og videreutvikling av Ringve botaniske hage.

Det er siden 2003 arbeidet med å utrede andre eierskaps- og driftsmodeller for Svinviks arboret for om mulig å avhende eiendommen innenfor rammen av donators ønsker. Den rettslige rammen for NTNUs disposisjonsfrihet – vurdert på bakgrunn av premissene for gaven, gavedisposisjonen og museets senere aksept, ble utredet i 2001. Denne utredningen konkluderte med at NTNU vil være i sin rett til å endre så vel drift som tilknytningsform for arboretet såfremt følgende sentrale premisser ivaretas på en behørig måte:
Bevaringsaspektet – å sikre at ekteparet Svinvik sitt ”livsverk” ble bevart for ettertiden gjennom å

inngå som er del av en (offentlig) institusjon.
Formidlingsaspektet – å sikre at hagen i fremtiden kunne brukes/nytes av en større krets/almenheten..

Det ble i 2006 inngått en intensjonsavtale med Surnadal kommune og Stiftelsen Nordmøre museum med formål "å gi Svinviks arboret en lokal forankring ved at NTNU, Vitenskapsmuseet etter en tre-års prosjektperiode overfører eierskap til Surnadal kommune og eventuelt andre lokale aktører, samt overfører driftsansvar til Nordmøre museum". En lokal forankring av eierskap er helt vesentlig for å få til en lokal og godt tilpasset drift og en forvaltning av stedet som en regional ressurs på Nordmøre.

Surnadal kommune behandlet sak "Svinviks arboret og framtidig museumsstruktur" i møte i Formannskapet 12.10. 2009 og Kommunestyret 26.10. 2009. Et enstemmig formannskap og kommunestyre går inn for at Surnadal kommune overtar eierskapet til eiendommen Svinviks arboret fra 01.01. 2010. Surnadal kommune inngår en samarbeidsavtale om museumsdrift med Nordmøre museum der Svinviks arboret inngår.

Vurderinger og konklusjon

Med bakgrunn i nevnte juridiske utredning og politiske vedtak i Surnadal kommune vurderer Rektor at en overføring av driftsansvar og eierskap for eiendommen Svinviks arboret til Surnadal kommune vil være en god løsning for videre forvalting og drift av arboretet. De overordnede rammene for en slik overdragelse vil være at eiendommen forvaltes og utvikles i tråd med lokalsamfunnets ønsker og behov og at stedet skal framstå som et minnesmerke over ekteparet Anne og Halvor Svinvik. Rektor forutsetter at nevnte overordnede rammer legges inn i en avtale om en overdragelse. Med bakgrunn i dette vurderer Rektor at donators ønsker ved gaven er ivaretatt og at tilknytningsform for arboretet dermed kan endres.

Ved overdragelse/avhending av fast eiendom som Staten eier skal dette skje i henhold til "Instruks om avhending av statlig eiendom mv.", av 19.12.1997. I henhold til denne skal det holdes verditakst når eiendommen inneholder bebyggelse.

Foreliggende takst av eiendommen basert på eiendommens beskaffenhet og de ønsker som var knyttet til den opprinnelige gaven, viser at verdien er kr 0. I henhold til "Instruks om avhending av statlig eiendom" kan avhending skje ved direkte salg når eiendommen har liten verdi eller bare et mindre antall kjøpere er aktuelle". Rektor vurderer at begge disse premisser er innfridd i dette tilfelle og konkluderer derfor med at eiendommen kan selges direkte til Surnadal kommune.

I henhold til avhendingsinstruksen skal departementene, den aktuelle fylkesmann og Statsbygg forespørres om det er statlig behov for eiendommen. Det er sendt brev til Statsbygg, Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Landruksdepartementet, Miljøverndepartementet, Kunnskapsdepartementet og Kirke- og kulturdepartementet med spørsmål om det er statlig behov for eiendommen. Frist for tilbakemelding er midten av desember 2009. Siden noe av bygningsmassen er eldre enn 50 år er det i tillegg sendt en henvendelse til Riksantikvaren/Fykeskommunens kulturvernavdeling om bevaringsverdien av eiendommen.

Personalmessig vil en slik overføring ikke få konsekvenser for NTNU da en for tiden ikke har fast tilsatt personale knyttet til virksomheten. Drift og utvikling av botaniske hager er en aktivitet som krever betydelig botanisk faglig og gartnerfaglig kompetanse. NTNU har etterslep og påbegynte restanseprosjekt knyttet til faglig kvalitetssikring og dokumentasjon av plantesamlingene, kart- og skiltproduksjon samt ferdigstillelse av planteplan. For å sette Surnadal kommune i stand til en forsvarlig bevaring av plantesamlingene og videreføring av den faglige aktiviteten i hagen, vil NTNU

yte faglig bistand i en overgangsperiode på tre år. Dette sikrer en forsvarlig overføring av kompetanse og informasjon om plantesamlingene.

Med bakgrunn i disse vurderingene og under forutsetning av at det ikke er innvendinger fra andre statlige institusjoner mot avhending av eiendommen, anbefales det at driftsansvar og eierskap for eiendommen, Svinviks arboret overføres til Surnadal kommune som et direkte salg. Det anbefales at eiendommen med bygningsmassen, inventar, litteratur, fotosamling, salgsmateriale, maskinpark og utstyr overdras vederlagsfritt til Surnadal kommune. Det forutsettes at en i en avtale om overdragelse av eiendommen ivaretar donators ønsker ved gaven.

Vedlegg

- Svinviks arboret – Historie og fakta (se n. side)
- Brev fra Kunnskapsdepartementet fra mars 2008
- Verditakst fra november 2009

Vedlegg til Sak om Svinviks arboret

Svinviks arboret - Historie og fakta

Eiendom og bygninger
Eiendommene ”Gjengstøa” og ”Kleivvikan” gnr. 134 bnr. 2 og 3 i Surnadal kommune heretter kalt Svinviks arboret ble gitt i gave fra ekteparet Anne og Halvor Svinvik til ”…et opprettendes legat…” i 1969. Eiendommen er til sammen ca 85 dekar hvorav ca 10 dekar er arboret, ca 15 dekar annet areal (bl.a. beitemark) og bygningsmasse og ca 60 dekar skog.
”Anne og Halvor Svinviks legat” skulle ha et permanent styre bestående av fem medlemmer ledet av ordføreren i Surnadal.

Svinviks arboret med bygningsmassen ble i 1975 formelt overdratt fra Anne og Halvor Svinviks legat til Universitetet i Trondheim, Det kgl. Norske Videnskapers Selskap, Museet. I skjøtet heter det bl.a ”eiendommene overdras uten vederlag og på de betingelser som Legatet har fått overdratt eiendommene fra Anne og Halvor Svinvik.” Det ble ikke utarbeidet statutter for legatet før overdragelsen skjedde.

Bygningsmassen består av bolighus fra 1950-tallet, fjøs/låvebygning fra 1947, redskapshus, veksthus, kaldveksthus, skyggehus, toalettbygg og billettkiosk.

Hagen
Svinviks arboret er en botanisk hage med hovedvekt på trær og busker. Arbeidet med arboretet startet i 1943, og ble en av de største samlingene trær og busker som privatpersoner har klart å skape i Norge. I anlegget er det 350 ulike sorter av rododendron og 250 bartreslag plantet i bergskråningene ned mot Todalsfjorden.

Hagen har i hovedsak hatt sin funksjon innen allmennrettet formidling på Nordmøre der en de senere år har arbeidet for at ”arboretet skal spre glede, kunnskap og inspirasjon knyttet til plantene i anlegget og de personene som skapte det”. Arboretet oppfyller i dag ikke kravene til en vitenskapelig samling. Dette skyldes samlingenes spesielle opprinnelse, men også manglende kapasitet hos nåværende eier til å kontrollbestemme plantemateriale, mangelfull etikettering og i en del tilfeller manglende informasjon om opprinnelsen til en god del planter. Det har heller ikke vært bygd opp samlinger av bestemte plantegrupper etter forhåndsvedtatte planer. Arboretet har ikke vært brukt i universitetsundervisning eller forskningssammenheng.

Besøkstall og økonomi
Svinviks arboret er åpen for publikum i perioden mai-august. Gjennomsnittlig besøkstall de siste 10 årene er ca 3 000 og det holdes 20-30 omvisninger i anlegget per år. Årlige kostnader knyttet til vedlikehold av plantesamlingene ut fra dagens faglige standard beløper seg til ca 1 000 arbeidstimer per år. I tillegg kommer ekstraordinære tiltak i hagen i form av hogst, grøfting og nyplantinger, formidlingstiltak samt drift og vedlikehold av bygningsmassen. De årlige driftskostnader inklusive lønn har ligget på ca 1 mill kr per år de siste fem årene. Det er ikke foretatt større investeringer knyttet til bygningsmassen siden 1993. Inntekter fra billettsalg og omvisninger utgjør årlig kr 80 - 130 000.